

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

VÄLIAIKAINEN
2005/0268(CNS)

28.2.2006

*

MIETINTÖLUONNOS

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Unescon yleissopimuksesta kulttuuri-
ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä
(5099/1/06 – KOM(2005)0678 – C6-0025/2006 – 2005/0268(CNS))

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Esittelijä: Christa Prets

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

- * Kuulemismenettely
yksinkertainen enemmistö
- **I Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö
- **II Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely)
*yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi
parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai
tarkistamiseksi*
- *** Hyväksyntämenettely
*parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen
105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa
tarkoitettuja tapauksia*
- ***I Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö
- ***II Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely)
*yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi
parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai
tarkistamiseksi*
- ***III Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistukset merkitään ***lihavoidulla kursiivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään teknisten yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asianomaiset tekniset yksiköt.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI...5	5
PERUSTELUT	6

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

**ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Unescon yleissopimuksesta kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä
(5099/1/06 – KOM(2005)0678 – C6-0025/2006 – 2005/0268(CNS))**

(Kuulemismenettely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston päätökseksi (KOM(2005)0678)¹,
  - ottaa huomioon Pariisissa 20. lokakuuta 2005 pidetyssä Unescon yleiskokouksessa hyväksytyyn Unescon yleissopimuksen kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä,
  - ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan sekä 89, 133, 151, 181 ja 181a artiklan,
  - ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 300 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan, jonka mukaan neuvosto on kuullut parlamenttia (C6-0025/2006),
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 51 artiklan ja 83 artiklan 7 kohdan,
  - ottaa huomioon kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan mietinnön,
1. hyväksyy kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan Unescon yleissopimuksen tekemisen;
  2. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Unescolle.

---

¹ EUVL C ..., ..., s. ....

PERUSTELUT

Euroopan parlamentti ja Unescon yleissopimus

Euroopan parlamentti katsoi 14. tammikuuta 2004 hyväksymässään päätöslauselmassa ”kulttuurisen monimuotoisuuden säilyttämisestä ja edistämisestä: Euroopan alueiden roolista ja kansainvälisten järjestöjen, kuten UNESCO:n ja Euroopan neuvoston roolista” sekä 14. huhtikuuta 2005 hyväksymässään päätöslauselmassa ”kulttuurisältöjen ja taiteellisten ilmaisumuotojen monimuotoisuuden suojelemista koskevasta yleissopimuksesta”, että kulttuurien monimuotoisuus olisi tunnustettava kansainvälisen oikeuden alalla hyväksymällä yleissopimus Unescon puitteissa, sekä korosti kulttuuripalvelujen ja -tuotteiden kaksitahoista – kulttuurista ja taloudellista – luonnetta.

Euroopan parlamentti piti myönteisenä myöhemmässä vaiheessa tehtyä neuvoston päätöstä antaa Euroopan komissiolle valtuudet käydä Unescossa neuvotteluja yhteisön puolesta. Parlamentti myös onnitteli komissiota ja neuvostoa tehtävän täyttämistä, minkä ansiosta komissio saattoi neuvotella yleissopimuksesta yhteisön sekä sen 25 jäsenvaltion puolesta ja nopeuttaa siten yleistä neuvottelumenettelyä.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta tarkasteli useaan otteeseen neuvottelujen etenemistä ja komission tuloksekasta työtä niiden aikana sekä kehotti unionin jäsenvaltioita ratifioimaan yleissopimuksen pikaisesti.

Kehitys kohti yleissopimusta

Aikaansaatu yleissopimus on pitkällisen pohdinnan ja tiukkojen neuvottelujen tulos. Euroopan yhteisön näkökulmasta onkin hyödyllistä palauttaa mieliin tärkeimmät vaiheet, joiden kautta nykyiseen tilanteeseen on tultu.

1. Unescon kulttuurista moninaisuutta koskeva yleismaailmallinen julistus hyväksyttiin 2. marraskuuta 2001.
2. Joulukuun 2003 ja toukokuun 2004 välisenä aikana järjestettiin riippumattomien asiantuntijoiden kokouksia, joissa oli tarkoitus luoda ensimmäinen alustava yleissopimusesitys.
3. Syyskuusta 2004 alkaen järjestettiin hallitustenvälisiä kokouksia, joissa viimeisteltiin alustava yleissopimusesitys ja kertomus.
4. Neuvosto päätti 16. marraskuuta 2004 antaa komissiolle valtuudet neuvotella yhteisön puolesta niistä Unescon yleissopimusesityksen osioista, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan.
5. Unescon yleiskokous hyväksyi yleissopimuksen 20. lokakuuta 2005 Pariisissa.

Uusi väline kansainvälisen oikeuden alalla

Unescon yleissopimuksen tavoitteena on edistää ja suojella kulttuurisältöjen ja taiteellisten ilmaisukeinojen moninaisuutta, helpottaa kulttuuripolitiikkojen ja sopivien kulttuuri-ilmaisujen suojelemaan ja edistämiseen tarkoitettujen toimien hyväksymistä sekä kannustaa

kulttuurivaihdon laajentamista.

Yleissopimus tunnustaa kansainvälisellä tasolla valtioiden ja hallitusten suvereniteettioikeuden omaksua ja toteuttaa sellaisia kulttuuripolitiikkoja, joiden avulla kukin maa voi kehittää omia kulttuurisektoreitaan.

Yleissopimuksessa tunnustetaan, että ideoiden vapaa kulku vahvistaa kulttuurien moninaisuutta, sekä korostetaan ajatuksenvapauden ja tiedotusvälineiden moninaisuuden tärkeyttä. Yleissopimuksessa tunnustetaan valtioiden oikeus omaksua erilaisia audiovisuaalipolitiikkoja sekä vaalia oman maan audiovisuaalialan teollisuutta. Yleissopimuksessa korostetaan myös julkisen yleisradiotoiminnan merkitystä kulttuurisen moninaisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden kannalta.

Yleissopimus painottaa kulttuurin, kehityksen ja vuoropuhelun välistä yhteyttä sekä luo uudenlaisen pohjan kansainväliselle yhteistyölle myös kestävästä kehityksestä laajemmin ajateltuna.

Tunnustamalla kulttuurituotteiden ja -palvelujen ainutlaatuisen merkityksen arvojen ja identiteetin välittäjinä yleissopimus osoittaa, että kyseisillä tuotteilla ja palveluilla on muutakin kuin kaupallista merkitystä, mikä oikeuttaa sekä kansalliset että kansainväliset kulttuuripolitiikat.

Tässä yhteydessä olisi korostettava, ettei yleissopimus ole alisteinen muille perussopimuksille tai kansainvälisille sopimuksille, vaan se täydentää niitä edellyttämällä neuvotteluja ja/tai vaatimalla, että sopimuspuolet kiinnittävät huomiota kulttuurista moninaisuutta koskeviin tavoitteisiin.

Yleissopimusta voidaan myös hyödyntää kansainvälisenä foorumina, jolla keskustellaan kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta ja sitä tukevien kulttuuripolitiikkojen arkaluonteista alaa koskevista haasteista, ja se on tulevaisuudessa niiden maiden yhteistyöväline, jotka haluavat luoda kestävästä kulttuuriteollisuutta omalle alueelleen.

Ratifiointi ja voimaantulo

Yleissopimus astuu voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun 30 sopimusvaltiota on ratifioinut sen.

Esittelijän mukaan on tärkeää korostaa sitä, että suuren osan sopimuspuolista olisi ratifioitava pikaisesti yleissopimus, jotta se voisi tulla voimaan ja saada sille kuuluvan aseman kansainvälisessä oikeusjärjestelmässä ja jotta sen tavoitteet sekä tavoitteiden saavuttamisessa käytetyt keinot tulisivat samalla tunnustetuiksi.

Se, että yhteisö ja sen 25 jäsenvaltiota ratifioivat Unescon yleissopimuksen niin pian kuin mahdollista sekä takaisi yleissopimuksen voimaantulon että antaisi merkittävän poliittisen osoituksen Euroopan vankasta sitoutumisesta kulttuuriseen moninaisuuteen.

Esittelijä onnittelee tässä yhteydessä Euroopan komissiota siitä, että se hyväksyi 21. joulukuuta 2005 (kaksi kuukautta sen jälkeen, kun Unescon yleiskokous oli hyväksynyt yleissopimuksen) kyseessä olevan ehdotuksen neuvoston päätökseksi, mikä avasi

mahdollisuudet yleissopimuksen ratifioimiselle yhteisön tasolla.

Yleissopimuksen hyväksyminen yhteisön tasolla tulisi nähdä kehotuksena jäsenvaltioille nopeuttaa kansallisia ratifiointimenettelyjään.

Ottaen huomioon Unescon yleissopimusta koskevan neuvoston päätöksen, joka tehdään 18. toukokuuta 2006 pidettävässä koulutus-, nuoriso- ja kulttuurineuvoston kokouksessa, esittelijä korostaa, kuinka tärkeää olisi tukea ja edistää yleissopimuksen nopeaa ratifioimista jäsenvaltioissa, sekä kehottaa tässä yhteydessä puheenjohtajavaltiota Itävaltaa sekä komissiota edistämään aktiivisesti yleissopimuksen ratifiointia kaikissa jäsenvaltioissa.

Esittelijä pitää tärkeänä myös sitä, että unionin toimielimet ja jäsenvaltiot edistävät aktiivisesti yleissopimuksen ratifiointia kolmansissa maissa, jotta riittävä määrä sopimusvaltioita ratifioisi yleissopimuksen, mikä puolestaan vahvistaisi sen aseman kansainvälisenä välineenä.

Yhteisön ja jäsenvaltioiden yhteinen ratifiointi

Yhteisön ja jäsenvaltioiden on ratifioitava yleissopimus yhteisesti.

Yleissopimuksen 27 artikla antaa Euroopan yhteisölle mahdollisuuden olla sopimuspuolena ja toimia aktiivisesti yleissopimuksen toimielimissä, erityisesti yleissopimuksen 22 artiklan mukaan perustetussa sopimuspuolten kokouksessa.

Yleissopimuksen 26 artiklan mukaan jäsenmaat voivat ratifioida tai hyväksyä sopimuksen tai liittyä siihen noudattaen omaa perustuslaillista menettelyään.

Euroopan unioni esiintyi yhtenä rintamana Unescossa

Ottaen huomioon, että yleissopimusneuvotteluissa komissio edusti koko yhteisöä ja neuvoston puheenjohtajavaltio kaikkia jäsenvaltioita ja että yhteisö esiintyi Unescossa ensimmäistä kertaa yhtenä rintamana, yleissopimuksen pikainen ratifiointi Euroopan unionissa olisi looginen jatko yhteisön aktiiviselle osallistumiselle neuvotteluihin ja konkreettinen osoitus siitä, että Euroopan unioni pyrkii edistämään kulttuurien moninaisuuden periaatetta kansainvälisesti.

Yleissopimuksen vaikutukset Euroopan unionin tasolla

Yleissopimus on ensimmäinen laatuaan kansainvälisten suhteiden alalla, ja se luo perustan kulttuuriasioiden maailmanlaajuiselle hallinnolle. Yleissopimus liittyy myös monella tavalla *yhteisön säännöstöön*. Yleissopimus sivuaa erityisesti asioita, jotka liittyvät kauppapolitiikkaan, henkilöiden, tavaroiden ja palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen Euroopan unionin alueella, audiovisuaali- ja tiedotusvälinepolitiikkaan (esimerkiksi televisio ilman rajoja -direktiivi ja Media-ohjelma) sekä kehityspolitiikkaan.

Erityisesti kansainvälisiin sopimuksiin viitaten esittelijä pyytää, ettei yhteisö vapauttaisi audiovisuaalisen alan ja kulttuurialan palveluita, vaan keskittyisi hoitamaan erityistehtävää, jonka neuvosto antoi sille vuonna 1999: "Seuraavien WTO-neuvottelujen aikana Euroopan unioni varmistaa kuten se teki Uruguay'n kierroksen aikana, että yhteisöllä ja sen jäsenvaltioilla säilyy mahdollisuus suojella ja kehittää päätösvaltaansa omien kulttuuri- ja

audiovisuaalisen alan politiikkojensa määrittelemisessä ja toteuttamisessa kulttuurisen monimuotoisuutensa turvaamiseksi.”

Yleissopimuksen täytäntöönpano

Euroopan parlamentti seuraa tarkasti Unescon yleissopimuksen täytäntöönpanoa sekä yhteisön tasolla että jäsenvaltioissa.

Esittelijä painottaa erityisen voimakkaasti sitä, että hallitusten, allekirjoittajavaltioiden ja kansalaisyhteiskunnan toimia yleissopimuksen täytäntöön panemiseksi on ehdottomasti valvottava tarkasti. Esittelijä myös rohkaisee komissiota luomaan menettelyn valvoakseen yleissopimuksen täytäntöönpanoa yhdessä Euroopan parlamentin kanssa.

Esittelijä haluaa kiinnittää erityistä huomiota kansalaisyhteiskunnan tärkeään asemaan kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisessa ja edistämisessä. Esittelijä kannustaa kansalaisyhteiskuntaa osallistumaan aktiivisesti toimintaan yleissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Esittelijä pyytää lisäksi neuvostoa ja komissiota varmistamaan Euroopan parlamentin täyden osallisuuden ja tiedottamaan sille kaikista tulevista toimista, jotka liittyvät kyseessä olevaan Unescon yleissopimukseen.